

Munka – és tűzvédelmi oktatási segédanyag Kereskedelmi cégek számára

1. Célja

Az telephelyének egész területén, a vezetők és a beosztott munkavállalók munka – és tűzvédelmi feladatainak ismertetése. Tartalmazza: a munkában kötelezően betartandó munka – és tűzvédelmi szabályokat, az oktatás rendjét, a munkavégzéshez szükséges védőeszközök használatának szabályait, és a munkavédelmi követelmények jogi részét.

Az anyag tartalmazza az összes olyan jogszabályt, biztonsági előírást, melyek a munka- és tűzvédelmi oktatásról szólnak.

2. Munkavédelmi háttér

A Munkavédelmi törvény (röviden: Mvt.) tartalmazza a biztonságos munka feltételeit. A törvényben leírtak alapján megelőzhetők a munkahelyi balesetek és a munkavégzéssel járó megbetegedések.

A törvény kimondja, hogy Magyarországon a munkát végzőnek joga van a biztonságos és az egészséges munkafeltételekhez.

A munkavédelemi anyag tartalma:

- a biztonságos munkavégzéshez szükséges előírások
- a munkavégzéshez szükséges egészségügyi követelmények

A munkaadó vállalja a felelősséget, hogy a munkavállalók a szabályok szerint dolgozzanak.

3. A munkavállaló általános kötelességei, jogai

- Úgy menj dolgozni, hogy alkalmas legyél a munkára tehát legyél kipihent, ne igyál alkoholt, ne vedd be olyan gyógyszert ami befolyásolja a munkád.

- Munkatársaidal működj együtt és úgy dolgozz, hogy a saját vagy a másik ember egészségét és testének épségét ne veszélyeztesd;
- Ellenőrizd, hogy a munkaeszköz biztonságos és az utasítások szerint használd;
- A védőeszközt megfelelően használd és tisztítsd (pl. a védőcipő letörlése, tisztítása);
- A munkavégzéshez munkaruhát kell viselni, amit a munkaadó ad

- Veszély, üzemzavar (például nincs áram, leáll a gép) esetén azonnal állítsd meg az eszközt, és szólj a főnöködnek, munkaadódnak.
- A balesetet, sérülést, ha rosszul vagy, azt azonnal jelenteni kell. Ha szükséges az elsősegélynyújtást el kell kezdeni. A felelős vezetőnek, és a kijelölt segítő személyeknek jelezni kell az esetet, akik a sérülésről a "Munkabaleseti naplóba" bejegyzést készítenek.

- Munkaterületeden tarts fegyelmet, rendet és tisztaságot (Fontos, hogy ne legyen semmilyen szemét, papír a földön, különösen az eladótér padlóján. Munkád folyamán rendszeresen minden szemetet vedd fel a padlóról);
- Figyelj a magasfokú személyi tisztaságra;
- Viselj mindig tiszta munkaruházatot (élelmiszer részekén még fontosabb);
- A munkád biztonságos elvégzéséhez szükséges ismereteket tanuld meg és azokat használd;
- Az előírt orvosi vizsgálaton részt kell venni;
- A biztonsági eszközök állapotát mindig ellenőrizd, azokat te nem kapcsolhatod ki, nem veheted le és nem változtathatod!
- dohányozni csak a kijelölt dohányzóhelyen lehet! (ha nem vagy 16 éves, akkor itt sem dohányozhatsz!)

Jogodban áll kérni:

- Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeit;
- Az ehhez szükséges ismeretek megtanulását, betanítását;
- A munkavégzéshez szükséges munkavédelmi eszközök (munka- és védőeszközök, ital, tisztálkodó szerek (szappan), és tisztálkodási lehetőség) biztosítását
- Jogosult vagy megtagadni a munkavégzést, ha azzal más életét, egészségét vagy testi épségét súlyosan veszélyeztetnéd.
- Ne fogadd el a munkáltató utasítását, ha ezzel másokat veszélybe sodornál (pl: ha nem működik egy védőberendezés, vagy nem jó a védőeszköz, vagy egyáltalán nem kaptál védőeszközt)

Nem érhet baj, ha a biztonságos munkavégzés érdekében szólsz a munkáltatónak, vagy ha bejelentést teszel a munkáltató hiányossága miatt.

4. Közlekedés a munkahelyen

Gyalogos közlekedés közben mindig figyelj a lábad elé, ha szemmel láthatóan nedves, csúszós a talaj, járd óvatosan; lassan menj és lépj kisebbeket.

- Ha lépcsőn mész, használd a kapaszkodókorlátot.
- Mindig a menetirány szerinti jobboldalon menj.
- Közlekedés közben csak akkora méretű tárgyat tarts a tested előtt, ami nem akadályoz abban, hogy a közlekedési útvonalat lásd.
- Ha az épület területén csúszásveszélyes víz- vagy egyéb foltot észlelsz, kérj takarítót a helyszínrre.
- Ha az épületben áramszünet van, (tűz- vagy bombariadó) a menekülési útvonalakon keresztül, a menekülési irányfények útmutatásával, a vészkijáratokon keresztül hagyd el az épületet.

5. Villamosság biztonsága

- Érintésvédelmi földeléses villamos készüléket tilos földelés nélküli konnektorról használnod.

Helytelen párosítás

Érintésvédelmi földelés nélküli konnektor

Helyes párosítás

- Ne csatlakoztass gépet, eszközt hibás vagy sérült konnektorba.
- Ne csatlakoztass konnektorba sérült vezetékes gépet, eszközt
- Bármilyen tisztítási és gondozási művelet megkezdése előtt a gépet le kell állítanod, csatlakozó vezetékét ki kell húznod a konnektorból.
- A villamos gép tisztításához soha ne használj vizet.
- A villamos gépet és egyéb készüléket a tevékenység befejezése után ki kell kapcsolnod. A gépdugaszoló villáját ki kell húznod a konnektorból ha már nem használod.
- A munkahely villamos kapcsoló- és elosztó szekrényeibe TILOS nyúlni és az elektromos kapcsolótérbe belépni szigorúan TILOS!
- A villamos kapcsoló és elosztó szekrények tereit, kezelőhelyeit mindig szabadon kell hagyni, hogy az előírt kezelési és, karbantartó munkát, valamint az üzemzavar-elhárítást akadály nélkül el lehessen végezni.
- Az elektromos tárgyaknál tüzet vízzel oltani TILOS!
- Soha ne próbálj meg egyedül megjavítani egy elektromos hibát, csak ha megfelelő szakképzettséggel rendelkezel, és erre megbízást kaptál.

6. Elsősegélynyújtás

- A baleset után, ha a sérülés elsősegélynyújtást igényel, akkor kérd a munkahely szakképzett elsősegélynyújtóinak segítségét.
- Az elsősegélynyújtáshoz szükséges eszközöket a kijelölt elsősegélynyújtó helyeken találod.
- Az elsősegélynyújtás mellett, ha az szükséges, az azonnali orvosi ellátásról is gondoskodni kell! Mentők:104 vagy segélyhívó 112

7. Anyagmozgatás

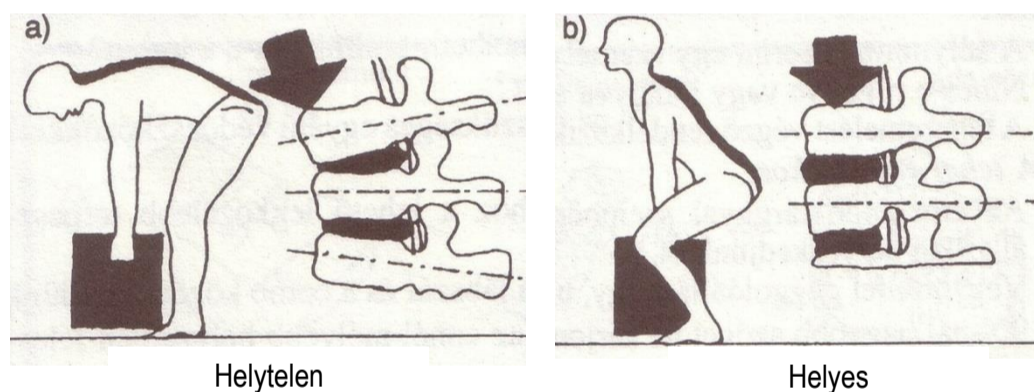
A munkahelyi balesetek és megbetegedések többsége a kézi anyagmozgatás közben történik.(pl: nagyobb súly emelése, szállítása közben)

Mivel a munkád során minden területen szükséges a kézi anyagmozgatás, ezért tartsd be az emelésre, szállításra vonatkozó szabályokat.

Segédeszköz nélküli kézi anyagmozgatás munkavédelmi szabályai

A 16 évnél fiatalabb lányok és a 14 évnél fiatalabb fiúk nem végezhetnek kézi anyagmozgatást, rakodást, szállítást.

- A kisebb terheket hosszabb távolságra is szállíthatod.
- A nagyobb terher mozgatásához használj segédeszközt.
- A nagyobb terheket az alábbi módon tudod elmozdítani – lásd a képeket:

- A terher biztonságos megemeléséhez állj kis terpeszbe, a lábfejed mutasson abba az irányba, amelybe az árut majd mozgatni szeretnéd
- Amikor a tárgyat emeled, legyen kihúzva a hátad és emeld fel a fejed.
- A terher várható súlyát fel kell mérni óvatos mozgatással, billentéssel.
- Ha úgy érzed, hogy túl nehéz, kérj segítséget, mielőtt megmozdítanád.
- A terhet tartsd minél közelebb a testedhez, ne az ujjbegyeiddel, hanem a keziddel fogd meg, ne tedd szét a könyököd.
- Az emelés nehezebb részét a lábizmokkal végezd, ne a hátizommal.
- Mindig a térdet kell behajlítani, nem a hátat!
- Ahogy a terher emelkedik, használd ki a lendületet, és úgy lépj előre.

Amikor tárgyat emelsz használj azokat a védőeszközöket (védőkesztyű, védőcipő), amiket a munkaadód adott.

Mielőtt leteszed a tárgyat nézd meg, hogy biztonságos-e a hely, ahová lerakod.

Ahogy a rajz mutatja, a tárgyakat mindig egyenes háttal, guggolva, lábunk között helyezzük el.

Ha egyszerre ketten vagy többen emeltek tárgyakat, akkor egy vezetőt kell kiválasztani, aki elmúlt 18 éves és ismeri a rakodás szabályait.

8. Anyagmozgatás segédeszközzel

Kéziemelő (béka) használatának munkavédelmi szabályai

- A béka maximális teherbírása: 1000 kg; ezt soha nem szabad túllépni!
- Figyelj arra, hogy a teher megmozdításánál ne maradjon a lábfejed a béka kereke alatt.
- A békával rollerezni tilos!
- A békát csak sima, kis emelkedésű vagy lejtésű talajon használd.
- Ne használd az áruátvételi udvaron, a betonrampa oldalsó feljáróján és a meredek helyeken és lépcsőfokokon.
- Ha túl nagy súlyt kell meredek rámpán (emelkedő) keresztül ki vagy bepakolni, akkor azt elektromos targoncával (emelőgép) végezd! (Ha nincs rá jogosítványod, akkor kérj segítséget!)
- Használd raklapot, ha az áru nagyobb, mint az emelővilla.
- Darabos árut keretes raklapon szállíts.
- Békával csak olyan tárgyakat szállíts, amelyek 2 m-nél nagyobb távolságra nem nyúlnak ki oldalirányban.
- Mozgatás előtt és mozgatás közben folyamatosan ellenőrizni kell, hogy az út ami előtted van eléggé széles és jól belátható.
- Szállítás közben figyelj az emberekre, akik körülötted vannak, tartsd be a biztonsági távolságot, hogy veszély esetén időben megállíthasd a békát!
- Amikor a tárgyat leereszted, figyelj arra, hogy az áru közelében más ne legyen.
- Egy villaággal emelni vagy ugyanolyan súlyt egyszerre több békával emelni TILOS!
- Használat után állítsd a békát alaphelyzetbe és vidd a kijelölt tárolóhelyre.
- Ha műszaki problémát látsz a békán, akkor ne használd tovább; szólj a szakembernek.

Gépi hajtású targoncák (emelőgép) használatának munkavédelmi szabályai

- Ha emelőgéppel dolgozol, előtte mindig ellenőrizd a gépet, és írd be észrevételeidet az „emelőgép naplóba”.
- Raktáron belül a maximálisan megengedett sebesség 5 km/h.
- **Emelőgépet az vezethet csak, akinek van rá hivatalos vezetői engedélye, papírja.**
- Az emelőgép leállítása után a kulcsot magadnál kell tartani, másnak odaadni nem szabad!
- Emelőgépes anyagmozgatásnál be kell tartani a súlyokra vonatkozó szabályokat.
- Hangjelzést kell adni forduláskor, keresztezésekben, egyéb veszélyes helyeken.
- Felemelt villa alatt állni, vagy az alatt áthaladni, az áthaladást engedni tilos.
- Emelőgéppel embereket emelni nem lehet.

9. Raktározás

- A darabáruk elhelyezésekor a nagyobb kerül alulra, a kisebb áru felülre.
- A sorok, áruk megbontását csak felülről szabad megkezdeni, és a bontást felülről lefelé haladva, egyenletesen kell elvégezni.
- Sérült, veszélyes anyagot tárolni, halmozni tilos.
- Az állványokat csak az engedélyezett teherbírásig lehet pakolni (a maximális súly polconként fel van írva)
- Tömbpakományt (sok áru együtt) az állványok magasban lévő polcaira tenni csak akkor lehetséges, ha körbe van fóliázva,

vagy ha leesni nem tud.
- A raktári állványokra felmászni tilos!

10. Létrák, fellépők

- Nem lehet a kétágú létrákat támasztó létraként használni.
- A létrákat a szétcsúszás ellen biztosítani kell.
- Soha ne használj hibás létrát vagy fellépőt.
- Ne használj olyan létrát, amin nincs csúszás elleni védőtalp, rögzítés.
- Kerekes létrát csak akkor szabad használni, ha rögzített.

11. A biztonsági szín- és alakjelzések

A biztonsági szín- és alakjelzések

Ezek a biztonsági szín és alakjelzések azért vannak, hogy a munkavégzésnél lásd a veszélyforrásokat.

Azoknál a helyeknél, ahol akadályba ütközhetsz, tárgyak vagy személyek leeshetnek, váltakozó fekete-sárga, vagy vörös-fehér csíkozás van.

Szín és alakjelzések

TILTÓ TÁBLÁK: Meghatározott magatartást tiltanak. Kör alakú tábla fehér alapon, szélén vörös szegéllyel, vörös sávval. Például: Belépni tilos!, Dohányozni tilos!

FIGYELMEZTETŐ TÁBLÁK: Célja a figyelemfelhívás. Háromszög alakú táblák, sárga alapon fekete szegéllyel, benne fekete jelképpel. Például: csúszásveszély, forró tárgy

RENDELKEZŐ TÁBLÁK: Meghatározott magatartást ír elő. Négyzet alakú tábla, kék alapon fehér jellel, és/vagy szöveggel. Például: ivóvíz, biztonsági öv használata kötelező

MENEKÜLÉSI ÚTIRÁNY JELZÉSK, ELSŐSEGÉLY JELEK: Zöld alapon fehér jellel. Például: elsősegélyhely, vészteléfono, vészuhany, menekülési irány

TŰZVÉDELMI TÁJÉKOZTATÓ TÁBLÁK: Négyzet alakú táblák, vörös alapon fehér szöveggel. Például: tűzoltó készülék, tűzcsap, tűzveszélyességi táblák

12. Egyéni védőeszköz adás

A munkavégzéshez szükséges védőeszközöket a munkavállaló köteles jól használni, vagy ha veszély van, a közeledben tartani. Ha a munkavállaló a védőeszközt másnak adja, elveszti, vagy direkt elrontja, akkor kártérítési eljárást kell indítani ellene.

Ha a védőeszköz sérül, nem jól működik, azonnal ki kell cserélni. Ha mégsem kell cserélni, akkor a tovább használatáról a munkavédelmi vezető dönt. Addig a védőeszközt használni tilos!

Ha a védőeszköz a védőképességét elvesztette vagy szavatossági ideje lejárt, ki kell dobni. Ha a kidobott eszközök veszélyes hulladék, akkor azt veszélyes hulladékként kell kezelni

13. Tűzvédelem

A tűzoltásban, vagy katasztrófa helyzet leállításánál mindenkinek részt kell venni, ez önkéntes munka, fizetés ezért nem jár

Munkatársainknak a helyzetnek megfelelően ismerniük kell a tűzjelzési lehetőségeket, a kihelyezett tűzoltó készülékek és felszerelések helyét, kezelését, a menekülési és a kiürítés módját.

- a, érzékelők (automatikus) - direkt jelzés a tűzjelző központ felé
- b, kézi jeladók (egyéni megnyomásra) - direkt jelzés a tűzjelző központ felé
- c, távbeszélőn (105-ös telefonszámon vagy 112)

Az Országos Tűzvédelmi Szabályzat és az ágazati rendeletek, a tűzvédelmi szabályzat határozzák meg a gazdálkodó szervezet és az ott tartózkodók tűzvédelmi feladatait.

Helyiségek, épületek tűzvédelmi osztályai:

„A” – Fokozottan tűz- és robbanás veszélyes, ahol a dohányzás és a nyílt láng használata tilos.

„B” – Tűz- és robbanás veszélyes, ahol a dohányzás és a nyílt láng használata tilos.

„C” – Tűzveszélyes- tűzveszélyességi osztályba tartozik, ahol a dohányzás és a nyílt láng használata tilos. Dohányozásra külön hely lett kijelölve.

„D”- Mérsékelt tűzveszélyes

„E”- Nem tűzveszélyes

Alkalomszerű tűzveszélyes dolgot külön engedély alapján lehet végezni, amit a Tűzvédelmi Szabályzat rögzít.

A tűz kialakulásának leggyakoribb oka

- legtöbbször az emberi mulasztás, oda nem figyelés, valamint a tűzvédelmi előírások be nem tartása.

Hogyan akadályozzuk meg a tűz keletkezését

- Tartsuk be a tűzvédelmi előírásokat
- Csak az arra kijelölt helyen lehet dohányozni. Mindig figyelni kell arra, hogy eloltsd a cigarettát.
- Semmilyen gyúlékony anyagot sem szabad elektromos eszközön, melegítőn, radiátoron, hősugárzón tárolni.
- Ne használjunk sérült, hibás konnektort, elosztót, mert zárlatot, így elektromos tüzet okozhatnak.
- A helyiségből való távozáskor áramtalanítani kell minden használaton kívüli elektromos tárgyat.
- A lépcsőket (az alatta lévő területeket is) szabadon kell tartani.

Vészkijáratok

- A vészkijáratok akadályozása életveszélyes, bármilyen méretű tárgy elhelyezése a vészkijáratok előtt vagy mögött TILOS! (még átmenetileg, rövid időre sem szabad semmit ott tárolni!)
- A menekülési útvonalakat (folyosókat) szabadon kell tartani!
- (még átmenetileg, rövid időre sem szabad semmit ott tárolni!)
- Mit kell tenni tűz esetén?

Követni kell az összes tűzzel kapcsolatos útmutatást, biztonsági előírást, amelyek a Tűzvédelmi Szabályzatban vagy a Tűzvédelmi Tervben kerültek meghatározásra, mint például:

- a tűzriadó tervben meghatározottak szerint mindenkinek részt kell vennie a tűzoltásban.
- Az ügyeletes vezető további engedélye nélkül senki sem mehet vissza az épületbe.
- Ne ijedj meg!
- A tűz közelében álló munkavállalóknak kötelező a tűzoltó eszközökkel a tüzet eloltani
- Az emberélet mentése az első!

Mit kell a tűzoltóságnak mondani

- bejelentő neve
- bejelentésre szolgáló távbeszélő hívószáma
- cím
- megközelítést gátló tényezők
- mi ég
- mi van veszélyben
- emberélet van-e veszélyben
- tűz várható terjedési iránya
- eddig tett dolgok.

Telefonszámok: 104 (mentők) 105 (tűzoltóság) 107 (rendőrség) 112

(egységes segélyhívószám)

Csinálni kell amíg a tűzoltóság megérkezik:

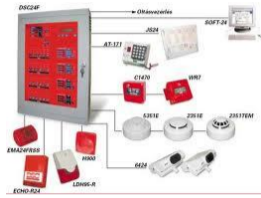
Minden esetben az épület Tűzvédelmi szabályzata, Tűzriadó Terve szerint kell eljárni.

- A riasztás/tűzoltók hívása után a Tűzoltóság megérkezéséig minden arra alkalmas eszközzel meg kell próbálni a tűz oltását, tovább terjedését.
- Legfontosabb a veszélyben lévő embereket menteni!
- A Tűzoltóság megérkezéséig a munkahelyi vezető, majd a tűzoltás vezető utasításai szerint kell eljárni.
- Ki kell üríteni az épületet, az ijedést meg kell akadályozni.
- Ha sikerült a tűzoltás is értesíteni kell a Tűzoltóságot és érkezésükig a helyszínt biztosítani kell.
- Romeltakarításra engedélyt csak a tűz okait vizsgáló emberek adhatnak.

Kiürítés

A hangosbeszélőn elmondják, hogy az épületet kiürítik akkor gyorsan, de biztonságosan abba kell hagyni, amit csinálsz, és a kijelölt útvonalon el kell menni úgy, hogy más embereket is ki kell vinni az épületből.

Saját helyeden mindenkinek meg kell ismernie a tűzjelzők, tűzoltó készülékek, vészkijáratok elhelyezkedését.

Készült az E-Munkaügy Ügyviteli Rendszerrel. (C) M-T Tanácsadó KFT., MegaSix Computers 2011